

SLOVENSKE NOVINE.

Odgovorni Vrednik: Professor Valentin Konček.

Slovenske novine pridejo vsaki četrtek na sveto: cena za četrtingko leta 1 gold.; po pošti 1 gal. 10 kr. sr
Za plačilo se tudi oznanila razglasijo.

Tečaj II.

V Celi L. Sušca 1910.

List 9.

Črednik.

Pegledi prej ko miso
Prav goste megle moč,
Danica prej ko zgine
In mrak od luč se loč,

Ovčice peljem zdruve
Na jaso krepke vse,
Plasin prv gladne trave
Že zdaj se veselč.

Mo mrak pred soncem živgne
Ovčice mi bogč,
Cel trup se živo vzdigne
Njih zveoci zal pejo.

Na travniku ovčice
Na čas še kar pasč,
Zbojane njna še ptice
Noglasno zapoje.

Vesolja polno vidim
Tam jagmeta skakat
Tu z mlazim mater milna
Prijetno skuy igrat.

Nekdaj se vsi častili
Prenožni zlo moj stan
Ga vsacima hvalili,
In zdaj — zamolčeval!

Janet Obelo.

Čraški časopis ino Slovenija.

Ze večkrat se nam je očitno, da je polita Slovenskih novin dvomliva; in če ravno to ni resno, se vendar nič ne čudimo, da to je take misli zastran našega časopisa raztrosilo. Politika našega časopisa je tista, kakor mora vsakega poštenega slovenskega časopisa biti; nič drugega ne želimo, kakor da bi slovenski narod spoznal, da je slovenski narod, — da bi se Slovenci za Slovenijo spoznal ino si prizadeval se z svojim pesniškim umikanji, namre po svojemu jeziku. Zetaj že sedaj nam Nemci vedno v oči vrhajo, da smo nevelični, ker smo se penderžali prečiti, da bi se v šole ino v pi-

sarnice doučni jezik vpeljal; oni nič drugega ne mislijo, kakor da vse, kar vemo, njim zahvalimo.

Ako je tedaj to naša politika bila, kako se je moglo reči, da je dvomliva? To je tako. V naših sestavkih smo se, če je le mogoče bilo, ognili vsake besedice, ktera bi znala Nemški narod razžaliti, ako so ravno nemški časopisi čisto drugače ravnali. Mnogo poslanih sestavkov v naši pisarni niti leži, ktere nismo natisnit dali, da bi se le naši sosedi Nemci ne razjezili; mnogo sestavkov smo popravili, skoro bi raj rekli — pokvarili, ino smo besede, ktere bi Nemcam merzoti znale, zbrisali.

Po takim ravnanju se seer iskrenim Slovincem nismo prikupili, pa hotli smo za vsako ceno ljubi mir vsacil sosednjima narodnima ohraniti. Nemški časopisi se seer naš narod zaistro kavšali, hjer je le koliko priložnosti bilo, ino če ni druge priložnosti bilo, jim je že nekdo iz slovenskih krajov kako prav debelo laž pisal. Mislili smo si, pučimo se slovenske sovražnike pri mira, oni ne vedo, kaj delajo; mislili smo si, naš preljubi Cesar so nam spoštovanje naše narodnosti zagotovili, enakopravnost se je objubila. Licer se bodo te objube še le začete spoštovati; pa ker dobro spoznamo, da v tih nemških časnik se more ministerstvo, če bi noč in dan brez prenehajja delalo, vsega berč — berč storiti, torej molčimo ino vupamo; ino če nam polž princeze to veselico, da so se objube vresničile, bodemo poterpeli, da le vemo, da že leze. Mi Slovenci smo terpenčiki, smo mirni ino tako zvesti, da ni naroda ki bi reči mogel da bi v zvestobi proti Cesarju nasa enak bil. Zavolj te zvestobe se pa ni naš poslušamo, ino hočemo jo ohraniti, dokler se naše serce giblje. — Tud so taki neprijeli še zaistro pri nas, ki bi se prav lahko brez velikih oprakov precej popravili; na mi začitimo ter molčimo, bo že bolše prišlo, le poterpimo. Stara vlada je bila že vkravala, da morajo vraditi na Slovenskim slovensko znanji; — kako se je ta postava začeloval, vank vč: pa mi Slovenci smo molčali, ino tud

Boga počene ino prav pascine duhovnike, ki ludstva iz srca ljubijo, pa ti gospodi se ne vlikajo več v političke reči. Bil je (žalostnega spomina) neki čas, ko so si suntuari prizadevali duhovnike ob ves vsp pri kmetih pripraviti, ino njih pogubljivo prizadevanje ni zapostojno bilo, ako so ravno pametni možji z glavami odmajovali, ko so vidili, kako se mladi svet šopiri.

Bil je čas, ko so časopisi z veseljam okolj trohentali, ino kmete hvalili, če so si svoji duhovski gospodski zoperstavili. Ti časi so seer pretekli, ino Bog odverai na vekomaj take nesrečne dobe; pa odtistihmal so duhovniki hejčeti ino se ne menijo več za politiko. Ta reč pa političko omiko kmetov xlo nazaj derai. — Kantonskim gospodkam so dosedaj kmeti le malo zavupali; zakaj — vsak ve. Tisto gosposko, ki je za varstvo kmeta postavlena, pa dosedaj kmeti zastopili niso, ker je le nemška bila.

Kako slabo se z nami Slovincami godi nam priča tud volitva za Nemški zbor, ki je mesca velki — travna v Sivnici bila. Sivniška volivna okolica ina moža v Frankobrodu, ki je je tako zagovarjal, da se Bogu smili. Vmed 75 tavčent ljudmi, ktere gospod Titus Marek namestaje gotovo le enga ni, kter bi njegove misli poterdil. Seer je gospod Marek le 8 glasov dobil; pa vendar se je v Frankobrod poslal, ko so se Nemške vrade bale, de bi Slovinci na zadnje nobenga poslati ne hotli. Kako se je pri ti Sivniški volitvi ravnało, Vam hočemo tud enkrat povedati.

Dober svet:

(Dalje in konec.)

Jaz dam svoj — že v letu 1847 vis. ces. kr. Stajer. deželiskimu poglavarstvu dani svet zato sedaj na znanje; ker so gorjanci noselimo sedaj — skuz precej, precej napučno ravnanje starokopitarskih kantonskih gospodk silno onamljeni postali. Ze se sišiči: de v gorah (postavim v Topli na Koroškim i t. d.) siheer „lozati“ ne poide.“ Na tako vižo se ho več hegumov. —

Alj čez to zmanjdnost gorjancov — se skoraj ni čuditi; če se kantonske gosposke povsod tako slabo — po narviškimu cesarskimu patentu do 5. grudnia 1848 — zastran soldatov nabire — ravnajo, kakor okoli Sloveugraeca: kjer brez vsiga ozira na 6. §. imenavniga n. v. patenta — kar sosekšniga župana — starokopitarsko — po nemško v kancelijo pokličejo; ino v pričo dveh — brez poklicanih — terdu slovenskih možov, ki, kakor bi iz nebes padli, v kancelijo stojjo, — — po nemško — prav za prav poverčimo — podpisovanske spiske delajo; ino tiste čez neke dni — brez vsiga ozira na 8. §. receniga ces. patenta — brez vsiga daljiga — potrebniga poskaba — slovenskimu županu, ki take nemške spiske gleda, kakor krava rodeče vrata, — skuz kako habo pošlejo. — Če pa kaki rodoljubim dušim pa-

stir, v vsi lubezai ino prijaznosti take znanljene — navdarjene gosposke — opominja: „de bi vendar enkrat hejčale, — Slovence dalej slepiti ino tako naguzno zatirati,“ — ga tako starokopitarske gosposke silno gerdo grajajo, — očitno v kanceliji zairjejo ino si na vso moč prizadevajo, — v kakoršnokoli smuljivosti pri ljstvu spraviti.

Take gosposke si hmličovo — očitnost želijo!! — — Pa jaz mislim, de ne bojo nič opravile; zato vedno molim: „Bog vendar enkrat starokopitarske razsveti, de bi Slovencev dalej ne zatirali ino tudi sami sebe nesrečne ne delali.“ To mende tudi vsakteri pravi kristjan — serčno želi; — nej si že bo Slovinc ali Nemec. — —
... . II. Srečana 1849.

Patric Zagorški — L. —

„Pravi Slovinc“ obupuje nad omikoj Slovenskega naroda, on piše:

„Nikomur, ki zamore kolikanj okoljnosti sadašnjiga časa zapopasti, ne more preteško biti, spoznati, de narodna omikanost nesredkana iz poudčenja izhaja. Narod, kteriga dušne lastnosti še niso nikoli in od nikogar nepoznane in zaničevane bile, kteri ina tolikanj živih in selivih pričevanj histroumnosti, mora tudi, ako k spoznanju samosvojnosti pride, terjati, de se na priložnost ponudi, to spoznanje svoje cene in samosvojnosti vterčiti in zamoci, vterčeno tudi v djanju pokazati.

Slovenski narod je dosihmal boljše dvojniga jarna nosil; tuc mu je politički jarn delal, ker si je vladarstvo po močočnosti prizadevalo, Slovence v sončnim mraku obderžati, v kterim jim ni mogoče bilo, ne se v sončih žarkih svobode ogrevati in kale omikanosti poganjati, ne zvezde rešitve gledati. Volja božja in presilovitost oblastništva pa je Slovincem kakor vsem drugim narodnam uenadama oči odperla in vidili so, v kako strašno brezdnost so bili zapeljani, in zvezda upa jim je zasvetila, se danas ali jutec ne le samosvojnosti zavediti, ampak tudi navod dobiti, vse, kar je sovražna osoda v njih pogubljenje naklepovala, razdreti in se na pot spoznanje podati. Skorej je ena leva, kar jim zvezda upa svetli, ta nomen dosoci; pa kje je današnji dan slovenski narod? Ali more kdo reči, le stopajco dalje, kakor je bil pred letam? Ali more kdo gotovost izgovoriti, de je up le nekoliko se ravnosti približal. Gavarilo in pisalo se je marsikaj v časopisih, pa časopisi so ostali časopisi, besede

*) *Heala Bogu! pi nos pa ne stoji tako slaba z slovenskim narodom. Ze pred početkom estava je zavel slovenski narod pri nos se gibati; pa obravnajni estavi se pa ljoti od slove, de slove bolj obravnajajo, de so Slovinci; vopozvali narajo naroda, ki so poprej so vse glas epili, so vlikali. Veseli nos, ko reči narodom, de je Slovenski narod v enesem letu veliko naprej stopil. Vred.*

v njih se niso ozirale in kar se je poprej počelo, se počnja še zdaj: šole so kokerske so bile, nasprotno si spam reči še, slabejši! bukve — malo jih izjemam in te v čast in hvalo krajske kmetijske družbe — so bukve, kakorste so se poprej natiskovale: molitne bukvice in družaja nič, in če niso ravno molitne bukvice, katerih je vsakemu pravemu kristjanu treba — so pa podporavnica vraž, črne bukve v nar obširnim pomenu besede; dela poželjivosti obogateti v neprid in škoda narodne omike!

Novo.

Iz Krajskega. Kaj Krajci zastran Nemškega zbora v Frankobrodu mislijo, se bere v Novicah v dopisu iz Goranskega:

„Pervič vam moram povedati, da nas je prav v dušo spekla, ko smo slišali, da naj bi se za nesrečni Frankobrod novič poslanci volili. Nam Gorancem ne gre v glavo, da bi iz Frankobroda za nas Avstrijane katerikoli kaj dobička prišlo, torej že pervikrat nisimo nič volili in tudi zdej še nisim nikjer družih misel slišal. Nemški „Bund“ ni Avstrijancem še nikdar pomagal, Avstrijskemu cesarstvu si je v potrebi moglo vselej samo pomagati, in si ho tudi prihodnje pomagalo za lastno pomočjo svojih ljudstev. Naj Frankobrodski zbor brez naših poslancev nar poprej za Nemško postavijo — potem se bo že vidilo: ali ho v izraju kazalo k njo v kakošno zvezo stopiti ali ne. Naši poslanci imajo zdej svoje pravo mesto le v Kromerizu. To previdi tudi naše ministerstvo, zatorej ne ukaže, da bi se moglo voliti, ampak — kakor razglas deželnega poglavarstva pravi, — je volitev vsacemu volivcu popolnoma na prosto voljo dana. Pri nas homo pri stari misli ostali.“

Vidilo se je pri volitvi, ki je 18. t. m. v Konjicah bila, da več del naših kmetov ravno tako misli. Le nekaj črez tretjinko vseh voliteljev se je v volitev podalo. Ničče se ne more k volitvi siliti.

Iz Celja pišejo Novice: Celjski kmetijski poslanec pri derjavni zboru, gruntni lastnik S., je pred kratkim domu prišel, svojega sina oženil. Ačel drago baharijo, ki jo je čez od zbora razlagal, je tele resnične besede povedal: „Prepričal sim se, da za derjavni zbor kmetje niso; tam morajo učeni mošnje biti.“

Je li res, da je to potrebno? Torej, zapomnite si to, voljivci! kader hoste spet kakiga poslanca izvoliti imeli. Učeni, to je, v mnogoverstnih znanstvih zveden mož le za more za vas, za ljudstvo in njegove potrebe govoriti, ne pa — lipav bog.“

Ali je to naš g. poslanec resnično govoril, da vprašamo, kakaj de ne odstopi? Od vseh krajev je že slišal, da ničče ne zavpa v njega; bili so že kmetji v kresiji ino so prosili, da bi se gospod poslanca nazaj

poklicali, pa kresija nima te oblasti. — Kako zna vunder lepo govoriti naš g. poslanec? — Glejte gleyte! Toljko mu pa moramo povedati, da se že podpisuje neki prijazen dopis, kterga bodo volitelji njemu poslali, ino po Slovensko in Nemško v časopisih razglasili. (1)

Kakor se sliši, homo v kratkim dobili v Celje 8 kompanij laškega regim. Zanin.

Po stari navadi si vsak cesar izvoti v latinskim jeziku kak prigovor, kteri oznanj, kako de misli ravnat. Naš Cesar so si unidan izvotili: „Viribus unitis“, to je: „Z družinimi močmi“, s kterim prigovorom Cesar očitno na znanje dajo, de združeni s svojimi ljudstvi hočejo vseskozi ravnat.

Ogersko.

Puntarski general Bem je marširal z veliko množico proti Erdelskemu mestu Hermannstadt. Cesarski general Buchner, ko je imel pre malo vojakov, da bi mesto varoval ino sovražnika nasproti šel, je vzel po veliki prošnji Erdelskega, Cesarju zvestega ljudstva, 6 tavitenz Rusov na pomoč, ki so na Erdelski meji pod generalom Lüders stali. Ti Rusi so mesto Hermannstadt varovali, general Buchner je pa vzel vse Cesarske vojsake seboj ino je šel puntarjem, ki so se mestu bližali, nasproti. Ena ura od mesta na puntarje zadene. Bilo je puntarjev trikrat toljko ko Cesarskih; z vsa močjo se naši na puntarje veržijo, kervav boj postane; pa naši so z hajocetami premagali. Vergli so sovražniški nazaj, veliko so jih pobili, vjeli so jih 809; vzeli so jim celo denarnico ino 25 topov. Vsa pakajta puntarskega generala Bema jim je vroke prišla, vmed tem je bila tad Bemova pečat. Po ti zmagi so se Rusi zopet nazaj poslali črez mejo, ker niso mogli nič drugega opraviti, kot mesto varovati.

Pri mestu Seenta na Ogerskim so Serbli, ki so Cesarju zmirom zvesti, puntarje premagali ino so jih 2509 pobili. Serbllov bilo je le 5 tavitenz; puntarskih Madžarov pa 19 tavitenz.

Lausko leto so bili Madžiri v velikemu mestu Segodina v eni noči vse Serblie (Race) pobili, ki so v mestu prebivali; te dni so prišli Serbli z svojo armado ino so mesto obdali ino obsedli. Kako se ho mestjanini godilo, če Serbli mesto premagajo? Druga jisa ho hodila nedolžna kri, ki so jo lausko leto Serbli pretlihi.

Kako sovražnihi misli so še zmirom eni Madžiri proti Cesarski armadi, se od dne do dne bolj spoznava. Blizo Presburga so kmeti tri cesarske soldate vavrili. — V mestu Siklós je bil pustil general Nugent 50 ranjenih vojakov. Kaj so ljudi storili? Te vboje vojsake so poklali. General Nugent to divjo počenjenje zaslišati, je pustil mesto